

מלכבול ע"י ומחבטלות מפזר או מחבטלות עלמן ובעליהן ה"ו באיסור ידע ודאי חובה על בני העיר לעשות תיקון בזה לצורך הנשים שיהי נהם מקוה מיוחדת. כק"י ויפגם לחיסמוניות יבדולי יש לעשות כל מלדקי להליל נפשות משתה והגם כי הם חטאות כנפשות בשלש נפש כי לא מהמטעג ומרוך ופיטוק יתר הותר להם ח"ו איסור נידות החמור (ואבותינו ואמונתנו בנות ליון הנקיות המסוללות בפי כמ"ש במד' איכה שהיו נטנין משקלן זהב היו מובלין במי מערות סרוחין עד שהוכרחו לשמוק אח"כ בצאובין להעביר הסרחון וגזרו ע"י בימ"ד כמ"ש שבת (י"ד א') ומשום מלחא דל"ש לא גזרו רבנן וע"כ שהי' מזוי ושכיה הרבה כי בירושלים לא שכיהו מעיינות ובארות רק מי בורות ומערות כידוע ועכ"ז לא מלאנו שנמנעו מלכבול ע"י ואם היות מזוייגם מקוהות נקיות הי"ל לתקן יותר שלא לכבול במי מערות הסרוחין כלל ולא ילכדו לגזירות ג"ל וע"כ דזה אי"ל ובודאי אם הי"ל מקוה נקי' מעלמן היו נמנעו מהסרחון. וע"כ לא הי"ל מקוהות אחרות מזויות ומ"מ לא נמנעו מלכבול או שהיו רגילין בטהרות ועובלין תמיד) עכ"ז עלינו לעשות את שלנו להלין מעון והגם שאין לכוף יתר בני העיר שאין מפונקות כ"כ וממלכות לילך בזו למת להולאת מקוה אחרת רק הן לבדן המפונקות מ"מ גם להאגשים אין לחייב בשביל כן שיוותרו הם וזכותן בשבילם והרי הם כבר זכו בחלקן. ואם רואין הראשים שלא יאות עוד מקוה זו להגשים עליהן להשתדל לתקן מקוה אחרת לעורכן ולא לגזול זכות האגשים ולא עליהן החיוב הזה למת מקוה שיש. להם חלק בה ולוותר חלקן לאותם נשים החטאות. ואע"ג דמזינו בשבת (כ"א סע"ב) דלא חטרהו להניח למעלה מגמל ורובו דלמא אחי לאחמטוי ממנה ואע"ג דמן הדין על המזיק להרחיק אשו מרש"ר ואין רשאי לבטל מלות חכמים מפני סתרה שימסך להניח למעלה מגמל ורובו ומ"מ עבדי חקנחא לשופטני ורשיעי שאין חוששין למות חכמים ואחי לאחמטוי ע"י סתחא קלה כזו והפקיעו זכות הניזק ע"י ולפטרו מתשלומי נזקיו וכיו"צ בפסחים (פ"א סע"ב) דהלוקין שורפין מעלי המערכה וע"ש בחד"ה נטמא דלכ צ"ד מהנה שלא יבואו עבירה מתוך נקמות ע"ש והפקיעו קדושת דמי הקודש כדי להלין מעבירה. וכן ה"ל דכופין את רבה לשחרר מפני שנהגו בה מהנה הפקר דמלכד האיסור איכא נמי הפקעה וזכות. שם הוא הכל בדא"ח צע"ל להלין מעבירה אבל כאן הרי בידן לתקן מקוה אחרת להגשים ולא לגזול המקוה שיש גם לאגשים חלק בה. וע"כ מלד הראשים הבאים לפקח על העיר ודאי אין להם שום מענה ליקח מקוה של האגשים והזכות שיש להן בה בשביל הנשים. ומי הטיל חיוב זה עליהן להלין מהעבירה ולא על בני העיר כולן עלמן. ומה להם לראשים לבא בעקיפין על אלו ולא ישתדלו לתקן ב' מקוהות. ובאשר כ' במכתבו שהוא ד' נקל ובסך לא רב יוכלו לתקן זה. ואע"ג דכאן איסור או ביטול מזה חובות רק מל' דרשות ומד"ח. ונראה דאפי' א"ל לעשו' כלל'צ' מקוהות שם אי' לבוא בעקיפין נגד האגשים דל"ד לכל בני דהד' ברור בהלכה מאיסור אבל כאן מי יימר שיש בזה הלכה מאיסור כלל והרשעות גם עתה לא יבאו לילך והכשרות הרי הלכו בלא"ה. ואין בזה זכות והלכה מאיסור ברור. ומה"ט אלו הי' בזה חמא ל"ש לומר בזה חסור כדי שיזכה חבירך. ובלא"ה כל בני הסתחא בכה"ג שבידים לתקן ולהתנות ולהפקיע זכות ואין לנו אלא מה שאמרו ואין לנו לעשות כמעשיהם. והגע עמך את אשר כשר ביוקר ובכשר מריפה בזול ורשעי ישראל אוכלין בשר מריפה מפני שהוא בזול וכי ס"ד לכוף הקצבים שימכרו להם בזול. ואפי"ת דהתם שאני דאינו אלא ויתור ממון ויוכלו לומר אין חיוב זה עלינו ואם הליבור רואים להלין מאיסור יתנו הם הממון שהכשר ביוקר לטבחים אלא שמת"מ גם לבני העיר לא מחייבין ע"י וכיו"צ. וכן תקנה הגאונים במאמם עלי' של"ת צמ"י לתרבות רעה הפקיעו זכות הנעל (ולפנין האיסור עלי' של"ת צמ"י סי' קל"ח יעו"ש) ואף דלא פשטה תקנתם כמ"ש ב"י אהע"ז סי' ע"ז בשם הרא"ש והרשב"א מ"מ בדורס פשטה אבל הם היו יכולים לתקן ולהפקיע ולא נמסר לכל.

(חסר סיום המעשה):

דהרי נ"מ מזה עביר וזה הי' נראה לס"ד הטוש"ע ח"מ סי' קצ"ו ס"ג דלמדו מזה לכ"ד מזה. אך ברש"י שם הגירסא ששום חקנה יב"ג משמע דוקא משום חקנתו ומקמי הכי לא. וכ"כ קלח פשט לשון הגמ' מתקנת יב"ג ואילך דל"א מימות יב"ג וגם עיקרו ללא לורך וע"כ דדוקא מפני חקנתו הוא והוא לשימוחו דמפרש שם רופא מוהל דג"כ מזה וע"י בסמ"ע סק"ג ופ"ד רמב"ן שם דמפרש סופר מתא כותב ס"ת דג"כ מזה וכמ"ס בסוכה דכותבי סת"מ הו"ל עוסק במזה וע"ש צב"י דס"ל משום מזה אחריתי אפ"ל בבתים אחרים ורק בזה מפני התקנה של"י ד' לקלקלו ע"ש ונראה דאין ר"ל דפליג ע"ד הטור ס"ת וריטב"א שם אפי"ן רק ס"ל עיקר הד' הלוי במזה שמתבטל אם ימחה בידו וכהאי דמ"ת דיש חשש דמתבטל ומקמי יב"ג לא איכפת לן בזה כי ילך ללמוד בעיר הפך פשיגדול אבל כשראה יב"ג דכשיגדול מבעט ויאל א"כ אם יתבטל לימוד הסינוקות יתבטל לגמרי א"כ אי' למחות וה"ר ד' ריטב"א בקביעת מדרש הרב"ל תורה דאם יבטל יתבטל המזה לגמרי וכך ד' הטור בלדקה ופלה ב' דאף ד"ש בה"כ בעיר וכופין ב"ה וא"י מ"מ הוא שא"י לילך לאיזה סבה לב"ה יתפלל ע"י ביחיד וכן בלדקה אף דררכו דגמ"ח דרדוף בחר דל"ס כמ"ס בשבת (ק"ד א') מ"מ אין לו פנאי כ"כ לילך לכל עני לביתו למת לו ולרין שהיו זמן וזין כך יבד העני רעב וכיואל והיו ביטול לגמרי משא"כ כותב ס"ת אם לא יניח ליכנס לביתו ע"כ יוכרח הוא להוליך לבתים למכור להם וא"כ למ"ס צ"י בבתים אחרים והיינו בשפ"כ לילך לבית מי שרריך לברוק מפליו ולחקקם כיואל מ"מ הוא ד' שא"ח בע"א ולא יבטלו מהמנות לגמרי ע"י ויקבעו לסופר מתא בית מיוחד והג"ס דמוהל דלא יבטלו ע"י מלות מ"לה רק הוא יוכרח לילך לבית הנימולים או ייחדו למוהל בית בפ"ע ונדרו ד' סמ"ע הגו' וע"ש בפ"י חילק בין ד' הנריך ללירוף אגשים ולא בהגמ' הרי גם נדקה יכול לילך לבית העני ליתן לו דרכו דגומ"ח וכמו מילה ורופא וקושיא מרופא אינה קושיא כ"כ דאין זה מזה ברורה כמ"ס רמב"ן צ"י התורה ובברכות (ס' א') אי' רק דנ"ת רשות לרופא ולא מזה ויותר סול"ל מלימוד אומנות לישראל דהביא צב"י דיכול למחות וכ' דפסוק הוא והוא ג"כ מזה כמ"ס צב"מ (ג' א') והודעת להם זה בית חיהם וע"י ל"ש ת"י ס"ז דג"כ לריך לירופס ככתב"ר ללמדם והי' נראה רק החילוק כמ"ס דשם לא יתבטל דרכו דכ"א יבאק מיי ואומנתו וליה לגזול ונראה דגם רי"ו דפליג ארמז"ח לפ"ע ע"י (מסר כאן) :

בא) ורא לבני העיר לבד יש חלק בה אלא גם לאורחים יש חלק בה מאחר שהיא דכרכים והיא עיר רוכלת מעולם שיש בה אורחים מרובים הרי נעשים גם ללורך האורחים וכבר החזיקה בה כמה שנים חכו בחלקם ואפי' לא החזיקו הרי מחלת עשייתה הי' ללורך האורחים ג"כ אי' עוד לקחתה לעמם ולהפקיע זכותם ודינה דין בה"כ של כרכים דא"י למכור אפי' בגלוי ממנוס דהקדשה לדעת כמ"ס הרא"ש ר"פ בני העיר וסר"ן שם דרס"ד ע"ב ד"ה אבל ב' אחרים ובמג"א סי' קצ"ב סק"י ב' דה"ס מקוה א"י לסגור ולמנוע אורחין אף דשם כ' מסתמא רבים נמנו לזה זהו להסבירים כן פי' משלמא אחי אבל למאי דקיי"ל בש"ע שם אפי' בנו משלהם הי"ל לשאר ד' דהקדוים לבני עמל"ה וא"י לבגרה. וכ"ש כאן בפמ"ס במכתבו שהי' מקורם שם ב' מקוהות אי' לנשים ואי' לאגשים ואח"כ ביטלו הא' כי אמרו שדי בא' הרי הי' שם מקוה צבירור ללורך אגשים ולא מיבעיא אם הביטול הי' שעשו משניהם אחת גדולה כי היו סמוכים יחד והסירו ההפסק שביניהם או שביטלו של הנשים והשאירו של האגשים אלא אפי' ביטלו של הנשים והשאירו של נשים הרי ביטול ע"מ שיניחו לאגשים ג"כ לכבול בלחות של נשים והרי זכו בחילופיהן בלחותה של נשים ויש להם חלק בה חלקן ממקוה הקודמת:

ומאחר שנתבאר שיש גם לאגשים חלק בה וגם לאורחים שיתבאר אזכר ג"כ טענה ב"י הנשים השאגנות שלא ימנעו מלכבול עבור האגשים הצלתי נקיים לפי דעתם הקובלים שם כי אם זה אמת ושיש נשים מפונקות הנמנעות

תשובה כח.

תשובה. זהרר המצ מאוסטילע מחבר
מקור.

במד עיר הכזר מקור בשינוי מראה.

הנה לפי שכתב הלשון בשינוי מראה אבאר
לו חמלה דלא בשינוי מראה בעלמא
הדבר מלוי בזה לפי שיש מושגין בדבר וכבר
פי' מעשה בעיר אחת שהכשירו במלכ ואחר
שנקיו למוכה חיה אחת מים נפלו לה ג'
לוגין שאובים ונקשו להחיר מכת הפוספתא ור'
רמ"א סי' ר"א סכ"ט בהג"ה לפי שהי' עדיין
מי המקור לבנים ביותר פ"י המלכ ונשטנו מראיהם
ושאלו את פי והשכתי לאסור דוקא ביין א'
אפי' קורטב בג' לוגין ומשום דחמרא מציגא
אקרי כמ"ש במכות ג' ספ"ב ונקרא כולו בשם
יין. וע"כ ה"ס כאלו כולו יין אבל חלב מציגא
לא מלינו אלא קורין לו מים עם חלב ודמי
למיא דלכמא דלא נשטנו משם מים עדיין
אף שניכר בהם חמירות המלכ אלא לריך
שיהי' חלב מרובה פד' שיהי' נקרא בשם
חלב לבד. ושם בח' הו' הארכתו בד"ו ואין
דרכי למגמר בעתיקא ולהעתיק מהכתוב אללי
כבר צונו"מ ופולפול רק שורש הד' להלכה.
אבל אבאר מה שנחמדה לי טעה בהנוגע לפרט
הזה מירי עיוני בעיקר הדין שפוררני עליו
מעלתו :

(א) והנה לשון התוס' סתם נשטנו מראיו
והראב"ד בבעה"כ מובא בב"י דקע"ג
פ"ב ד"ה וכו' כתב דשינוי מראה לפסול
אין לו שיעור רק שנשטנה מכמות שהי' מדל"א
ושינוי מראיו למראה יין ע"ש והנה אף דיוקא
יל"ד גם מלשון התוס' דבכ"ד שינוי מראה
מכמות שהי' סגי אלא דאל"כ לפי הטעם
שכתב ראב"ד בהשגות מובא בב"י ע"ג
ד"ה חניא ובש"ך דה"ס ככולו יין וזה א"א
כשאינו מראה יין רק משונה ממראה מים ובמכות
שם א"י דוקא מראשו מראה יין אז אין פוסל
דנקרא חמרא מציגא ולא בשינוי ממראה מים
לבד ורמ"א י"ל דדייק שפיר בהעתיקת לשון
התוס' סתם ולא הוסיף מלות לפחות שהי'
כמו שהוסיף המחבר בסכ"ה עפ"י"ד בבעה"כ
משום דהכי לא. סגי בלכמות שהי' אף אחת'
שטנו סתם כלשון המשנה כדרך התנאים לקר'
דסמכה אדיוקא מדל"א למראה יין כמ"ש ראב"ד
א"כ בתוס' הול"ל למראה יין דלא נטעה
לפרש כן שינוי בשינוי דמחני'. והי' אפ"ל בזה דביין על
הסתם כל שניכר בו שינוי מראה כ"ד פ"י
היין נקרא מראה יין וחמרא מציגא דע"כ מהגי'
קורטב בג' לוגין וכמ"ש מזה בדף אחר יעוש"ב.
וא"ש בזה דיוק לשון הפוס"ע סכ"ג דפתח
במראה מים מזה משמע דכל שנשטנה ממראה
מים די וכדיוק בבעה"כ המובא בב"י שם
עוד מלשון המשנה למראה מים ע"ש וסיים
במראה יין דמשמע מראה יין דוקא וסתרי
דיוקא דרישא לדסיפא. אבל לפמ"ש נחא דגבי

יין לעולם הוא כן וכו' ראב"ד ה"ל ז"ל
יין ומיחל ועיקר דיוקו משום מיחל אלא
דבש"ך סקס"ו לכ"כ ומלמתי כרי"ו פלי במה
דאינו ראוי למקור ולכא"ו הוא פליג אדראב"ד.
ובכ"י ולבוש וש"ך סקס"ח הביאו ד' ראב"ד
אף בלבוש סכ"ג כתב דומיא דעיקר המקור
משמע כרי"ו וד' לקוחים מראב"ד בבעה"כ
המובא בב"י שם ספ"ג וכ"כ בפרישה אף
שם א"י בגמ' להדיא מראה יין ול"ל דהוא
מדרבנן כמ"ש בדף אחר כן באורך ועפ"י
אין רא"י ג"כ מרי"ו ואין כאן מחלוקת דרק
הפסול מדרבנן וע"ש רא"י ג"כ מלשון המשנה
ורד' ס' תפלי"מ ביין יעוש"ב אף לש"ך המ'
אל"כ גם ביין אף לשון התוס' קשה לש"ך
ול"ל גם לפ"ד אף דמש"ל גם ביין שאינו
מראה חמרא מציגא ולא מראה מים מ"מ סתמו
אין כן שהרי אפי' בקורטב בג"ל נעשה מראה
יין והתוס' דביין לא דקדקה בלשונה מפני כן
ולעולם עיקר דיוק דראב"ד ממיחל וכו' כתוב
באורך בדף אחר ושם הבאתי ד' כלבו דכ"ל שאר
משקים ביהי חלב ודמיתו ע"ש:

(ב) ונ"ל רא"י לחלק בין יין דחמרא מציגא אקרי
לשאר משקים דכל שדיהא מראיהם לא
מהני מלשון התוס' וצחיס ע"ז ספ"ב ד"ה רואין
שכתב דנעשה דיהא פסול דאם יש בו מראית דם
דקמני היינו מראית דם גמור ולא חזותא בעלמא
ע"כ וכ"כ בחולין פ"ז ספ"א ד"ה רואין דכל
שאינו מראית דם גמור אלא דיהא מראה בטל
פ"ש ולשון דיהא משמע כמו דיהא ממנו בניה
י"ט א"י כ' א"י וצבועות ו' ספ"א ועפ"י ובכ"ד
פ"ש דר"ל כל שנדהה ונשטנה קלת ממראיתו ופשיטא
דהא ודאי קורטב בג"ל דיהא מראה מיהא אף
דעדיין הוא מראה יין וחמרא מציגא מ"מ אינו מראה
יין גמור אלא חזותא בעלמא ואמאי מהני לילך אחר
המראה וחזותא. וא"ל דבאמת חזותא בעלמא הוא
התם וכדאי' בחולין כ"ז א"י פ"ז לשון בשר
חזותא אזלי' וע"ש ברש"י דגרי"י חסר וקאי גם
ארישא ומשום חזותא הוא ודוקא לענין דם קדשים
לזרוק על המזבח דבעי' מראה דם מדל"א וכמ"ש
תו' וצחיס ע"מ רע"ב סד"ה ונשער דמתי' מדל"א
הוא אבל לפסול שאובין דרבנן הקלו בחזותא בעלמא
ומסייע לזה ג"כ לשון רש"י מכות ג' ב' ד"ה לא
פסלוהו ז"ל בשר חזותא כ"י ופסול מקור במים
שאובין מדרבנן הוא ע"כ מבוחר דוקא משום דהוא
דרבנן ולאיהו לורך כתב זה רק כוננו כמ"ש דגבי
דם דל"א ל"מ חזותא בעלמא רק מראית דם ממש.
אבל הכא בדרבנן הלכו בשר חזותא בעלמא וכן
מסייע נמי לשון רש"י וצחיס ע"מ א"י ד"ה והיכא
שפי' אמור רבנן בחזותא לענין טבילת מקור ע"ש
ואמאי לא פי' לענין דם קדשים דקאי ב' במשנה
דהתם אז לענין כיסוי הדם דחולין ומייתי לה נמי
שם פ"ח א"י אלא דהתם צעי' מראית דם ממש
וחזותא משמע חזותא בעלמא ובמקור לענין שאובין
דרבנן סגי בחזותא לבד :

ואיברא דבמה"ר חולין כ"ז א"י כתב בשם
התו' דאפי' ליג חסר לרבנן לאו
משום חזותא הוא אלא משום דחמרא מציגא
מיקרי ע"כ מבוחר להדיא כמ"ש דלירדן דק"ל כרבנן
גם

הכלי של מים חיים משה אלה מראה מקום שגם ומקצת מימי כההיה דפ"ז דמקורות מ"ד וכחציות לים הגדול במכות ד' משום דקוין וקיימי אין מתערב בכולו ושאר סביבותיו מים גמורים ג"כ שלא נשתנו כלל ושפיר קרי' בדם ובמים אלה שה' דחוק להחליט בזה דאין לפור גדולה המראה את המים דהיינו שישנה מראה כולם והרי אפי' קורטב משנה מראה ג"ל ודרך נפילה יש בילה בלח ומתערב בכולו. ועבתחוי' מ' ק"ז. ונהי דמש"ל במים שצבלי דקוין וקיימי שלא מתערב אלא במקום הנפילה ולא שיה מראה כולו מ"מ מי לא מש"ל נמי דעטע הכלי וכיוצא ונתערב בכולו וידחה מראה כולו. ויותר נראה דמ"ש תו' ממשות אין כונתם בענין המראה דא"כ היל"ל מראות דם גמור כבוצחים וחולין אבל באמת דהתם תלו במשנה במראה וכאן ל"א לשון מראה רק שהדם ניכר וע"כ מפ' דאין ר"ל אשניו מראה לבד אלא שיהי' ניכר בהמשות כי הדם סמוך ועב כמ"ש בשבת פ"ז סע"א וביומא ל"ח סע"א פ"ט ב"רש"י ואם נטעלל ונעשה כמים הרי ממשות מים ניכר ואפי' שמראיתו אדם כדם ודם ניכר היינו ג"כ בממשותו דסמוך וזה שפיר אין לך דם לפור שמדחה המים לגמרי שיהי' כולו סמוך כממשות דם ולא שידחה מהמים שיהי' כולו ללול כמים דלפולס י"ש קלת דסמוך וממשות דם ניכר וקלת הנבלל שלול כמים ממשות המים ניכר ולא משגחי' בשם כלל וקרי' שפיר ממשות מים ניכר אע"פ שהמראה כדם מ"מ הממש של מים המעורב ניכר ע"י הלליות ואפשר דאפי' במראית דם גמור כה"ג קרי' מים ניכר בלליות וכונת תו' לא בש"מ היינו אפי' מראית דם גמור ובניכר ממשות הדם בסמיכות אפי' נדהה מראית אדמימותו ע"י עירוב מים שבו כל שלא שניו ממשותו וסמיכותו והתם מקרא דייקי' דל"כ בהם כדא"י התם מזה ילי' דאזלי' בחר ממשות הניכר והיינו דחשבי' בזה עפר סוטה ואפר פרה דהממש ניכר שם דהוא יבש בלח וה"כ בזה סמוך בקלוש כמש"ל דאין נדחה כולו והממש ניכר אבל בעלמא אזלי' בחר מראה כדחנן בוצחים וחולין:

ד) ונראה דהתם נמי אם הי' ממש דם ניכר אף שריאה מראהו נק' דם כמחורע דממש ניכר עדיף ממראה אלא דהתם אזלי' גם בחר מראה אפי' אין ממש ניכר ומשום דזה מלוי טפי להיות בכולו משא"כ ממש ניכר ולא מראה גמור אפי' ימצא כן חיו אלא במקלמו ואין לזרוק ולכסות הנשאר הלל וגם על הרוב טיבה ודאי אחרו חלק ממש הניכר בסמיכותו שלא הועילו לו המים לללול אף מראהו לא דיהא ומסבאל שכל שנתערב בו רוב מים נגד הדם הוא מלעלל ואינו סמוך ועב עוד ומראה דם גמור ניכר עדיין ברוב מים כמ"ש התוס' וכדמשמע בב"ר בוצחים פ"ח ב' דמיתת התו' בחולין ע"ש וע"כ תלו שם רק במראית דם וסיוס ד' התו' דסוטה מורים כפי הגז' בד' במ"ש מדר הפר והשעיר והא הכא כו' דמאי מק' ממצ"מ דליכא חזווא ובעל ברוב לשא"מ דניכר בחזווא וכו' במילתא דתלי' בפעמא מב"מ ברוב ושלא במינו בטעמא הי' בזה דאחור רבנן בחזווא מב"מ דליכא חזווא הולך לטעמא דעולין או כו'. ובשא"מ בחזווא מב"מ אי תלוי בשנינו מראה בעלמא או בממש ניכר מ"ש דכ' והשפאל לא תק' ואי כונתם דנימא רואין א"כ לא הו"ל להק' מהכא דלאו משום רואין הוא אלא ממהני' דבוצחים וחולין וכמו שהק' שם ושם יגס מ"ש בתי' בפשיטות דממשותו ניכר ופשיטא לכו דהתם ל"ש זה ובוצחים כ' בלשון דפשיטת שווא כ"כ רבה כו' ולא תמיד וגם בחולין דל"כ לשון פעמים מכל מקום כ' זה דרך מירן ואוקימתא שווא כן וה"כ היו"ל מה שאין כן התם ל"י ניכר ולא לכתיב בפשיטות כיון דממשותו כו' כאלו מעתה אין עוד קו' משם כלל ובאמת כפי הגרסה עדין דם לפור דדור לרביעית הוא כערך דם השעיר לדם הפר ונראה דזה קו' ידוע כבר מהק' והתי' שבוצחים וממחות ודליכא מראית דם גמור וע"י הק' מהכא דהמים מרובין ר"ל כמו הריבוי דהתם וזו"ל ייבר ואפי' קרי' בדם וע"י תי' דהכא משום ממשות ניכר וה"ה בעין זה מדויק ג"כ כמ"ש דל"כ ולא כגל אלא

גם במקום ל"א בחר חזווא כלל בשאר משקין אלא ביון דנק' חמרא מוצא. אך רש"י שם דגרים חסר לס"ל כן ונמשכו אחריו הרמב"ן והר"ן בתי' לשם וכן הרשב"א בתי"ד שם דגם לרבנן אזלי' בחר חזווא אבל נראה דז"ל דמ"מ לשון המסנה שם וכן במימלא דרב סתם מראה יין ואי לחזווא בעלמא קרי מראה יין א"כ הי' מראית דם דבמשנה דחולין ודבוצחים שני סתם משמע חזווא בעלמא דמ"ש מראית דם ממים ובה קשה גם לתו' שצמח"ר הגז' דל"א בחר חזווא והרי מ"מ קרי' ל"י מראה יין וע"כ דשאי' יין הואיל ונק' חמרא מוצא מה"ט נק' מראה יין וכך י"ל גם לרש"י וסייעתו דודאי (ועמ"ש להלן בדף לדחות כל מ"ש בזה) דמודו לטעם המפורש בגז' דנק' חמרא מוצא אלא דס"ל זהו טעם דנק' מראה יין בחזווא בעלמא וע"כ גבי יין אזלי' בחר חזווא בעלמא ואי לא גרסי' חסר גם רבנן אזלי' בחר חזווא היכי דקרו ל"י כן ט"פ החזווא כיון והתם נמי בתמד דטעמיו ומזיית' מיא ס"ל דודאי מיא קרו ל"י ודמיה לזה דיון וע"כ גרסו חסר. והתו' ס"ל דהתם תמד מיקרי ולא מיא וע"כ אי ל"א ב"ח לבד יש לתלות בזה שינתלה אח"כ. והא דפי' חזווא דבוצחים אמקוה היינו דבמקוה מש"ל ביון דאזלי' ב"ח בעלמא אבל בדם ל"מ חזווא בעלמא והא דפי' במכות משום דדרבנן י"ל דבלא"ה ל"מ חזווא כה"ג גם ביון דהרי בחולין שם א' וטעמא וחזווא דהאי מיא וע"ש בהוד"ה וטעמא דאי הטעם יין ל"מ חזווא והרי דל"א ב"ח לבד בזה רק גם בחר טעמא לענין להקל והי' דאזי' לומר כן להחמיר דבהיה קורטב יין אף דחזווא' חמרא טעמי' מ"י ואפי' לרשב"מ בשיעור קורטב דהוא א' ממ"ח בזה וליכא ס' ונרגש הטעם מ"מ עיקר טעם המורגש הוא מים אלא שמרגישין קלת עירוב טעם מיא אבל אין בו טעם יין מוזג כ"ל אלא טעם מים הוא העיקר וכ"ש לגי' דלין בשיעור קורטב דבטל טעמו בטפי מס' טובי ואין נרגש כלום ואמאי אזלי' בחר חזווא לבד ולא בחר טעמא להחמיר כיון דאין טעמו וחזווא שוה וע"כ כתבו דהוא דרבנן והקילו בו להנריך תרואי' דמיא טעמא וחזווא וב"ח לבד דחמרא אזלי' להקל ועכ"פ הד' מוכרח כמ"ש לחלק בין מראה דם למראה יין:

ג) ובתי' בסוטה ט"ז ב' ד"ה מביא אהא דברביעית דם לפור ניכר הק' מקורטב יין ול"ל אע"ג דשאי' יין דחמרא מוצא נקרא וכמ"ש זהו לענין לפסול מקוה דבעי' שיהי' יין לבד דאי נק' יין עם מים הו"ל נפסול מפני המים שבו דנק' מים ועכ"ל דנק' חמרא מוצא ושם יין עליו לבד אבל התם דכתיב בדם ובמים וב' השמות עליו אף דם ולא נק' דם מוצא מ"מ כיון שהמראה ניכר מיהא כמו ביון מוצא הרי קרי' מים שדם ניכר בזה ויחול עליו שם בדם ובמים דתלי' הגז' שם בזה ותו' ע"ז דהך ניכר ר"ל ממשותו של דם וללאו בשנינו מראה בעלמא ע"כ וכונתם לכא"ו ג"כ למ"ש בחולין ובוצחים מראה דם ומים וש"מ בעלמא היינו חזווא בעלמא וכמ"ש שם אח"כ מזה דמדר הפר והשעיר ואפי' דחמרי' רואין אלא דשם פעמים דם הפר רבה עד שבמ"ס כיו"ב אין ניכר ממשות ויין שאני כמ"ש דיש לו אפי' שם יין לבד ע"י ש"מ לבד אבל בדם דליכא דם מוצא בט"מ לבד הוא נקרא מים מעורב בדם או במראה דם ואין עליו שם דם כלל אא"כ ניכר ממשות הדם דאזי' קרי' ב' בדם ובמים דניכר ממשות שניהם וכמ"ש שם דאין מדחת את המים ג"כ שלי' ניכר ולפי' יהי' מוכח דאפי' במראה דם גמור וממשות ניכר מ"מ קרי' ב' מים ג"כ אלא שווא נק' דם ג"כ ושי' השמות עליו וא"כ לענין פיסול מקוה ל"מ אף כה"ג דמאחר דיש עליו שם מים ג"כ הוא פוסל מפני המים שבו. אלא שאזל"כ דאם הוא מראה דם גמור ולא חזווא לבד איך יהי' מראה מים ניכר [ואם דניכר גם מים איך אפשר של"י דיהא לפמ"ש דריהא היינו בכ"ש שנגרע ממראה הקודמת. ועוד בלאה"כ אי' בדם לא נק' בש"מ לבד רק בניכר ממשות אי"כ במים נמי שיהי' ניכר ממשות המים ולא בש"מ לבד דמ"ש במים כמדם ואיך אפשר זה שיהי' שני הפכים בנשוא אחד מואה דם גמור ומראה מים גמור] והי' אפ"ל דבנפילת דם לפור למוך